

A. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız. (12p)

1. (...) Hak ve özgürlüklerimiz sınırsızdır.
2. (...) Bedensel ve ruhsal olarak kendini geliştirmek insanın kendisine karşı sorumluluğudur.
3. (...) İnsanın çevreye karşı sorumluluğu yoktur.
4. (...) Bütün çocuklar haklarını kullanabilmektedirler.
5. (...) İnsan hakları toplumsal yaşam içerisinde anlam kazanır.
6. (...) Günlüğümün izinsiz okunması özel yaşama saygı hakkımın ihlal edilmesidir.
7. (...) Özgürlük ile sorumluluk arasında bir ilişki yoktur.
8. (...) Hiçbir ayırım gözetilmeksizin her insan eşittir.
9. (...) Hak ve özgürlüklerimiz yasalar tarafından güvence altına alınmıştır.
10. (...) Haklarımızın ihlal edilmesi kendimizi değersiz hissetmemize neden olur.
11. (...) Çocuklar hak ve özgürlükleri elde etmek için çaba göstermek zorundadır.
12. (...) Kendimize yapılmasını istemediğimiz bir davranışı başkalarına yapmamalıyız.

B. Aşağıdaki cümleleri, verilen sözcük veya sözcük grubu ile tamamlayınız. (8p)

(Özgürce - birlikte yaşamının - fikirlerini söyleme - yasal - Kamu Denetçiliği Kurumuna - ortak mirasına - saygı - sorumluluğum)

1. Sorunların uzlaşma yoluyla çözülmediği durumlarda yollara başvurulmalıdır.
2. Düşüncelerimi ifade etme hakkım vardır.
3. Başkalarının düşüncelerine gösterme sorumluluğum vardır.
4. Temiz bir çevrede yaşama hakkım, yaşadığım çevreyi temiz tutma vardır.
5. Herkesin fikirlerini ifade etmesine olanak sağlamak temelidir.
6. Eğitim, sağlık, ulaşım ve barınma gibi kamu hizmeti alırken haksızlığa uğradığınızda.....başvurabilirsiniz.
7. Kendi yaşamı hakkında kararlar alınırken her çocuğun hakkı vardır.
8. Doğal, tarihi ve kültürel güzelliklere sahip çıkmak, zarar vermemek, zarar verenleri uyarıp yetkililere bildirmek insanlığın karşı sorumluluklarındandır.

C. Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz. (5p)

1. Aşağıdakilerden hangisi arkadaşlarımıza karşı sorumluluklarımızdan değildir?

- A) Başarılarını takdir etmek B) Dedikodusunu yapmak
C) Saygı duymak D) Sırlarını başkaları ile paylaşmamak

2. Haklarımızın ihlal edildiği durumlarda aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?

- A) Kavga etmek B) Anlaşma sağlamak
C) Yasal yollara başvurmak D) İnsan hakları kuruluna başvurmak

3. Aşağıdakilerden hangisi diğer insanların haklarına saygılı bir davranıştır?

- A) Birlikte yaşadığımız yeri temiz tutmak
B) Birlikte yapılacak etkinlikte onların fikrini dikkate almamak
C) İzin almadan başkasının eşyasını kullanmak
D) Düşüncemizi ifade ederken başkalarının onurunu kırmak

4. Aşağıdakilerden hangisi hak ihlali yaşadığımızda yardım alabileceğimiz kurumlardan değildir?

- A) Okul meclisleri B) Kamu Denetçiliği Kurumu
C) Hastaneler D) İl ve ilçe insan hakları kurulları

5. Hak ve özgürlüklerimiz ihlal edildiğinde aşağıdakilerden hangisini hissederiz?

- A) Güven B) Mutluluk C) Değersizlik D) Sevinç

C. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız. (10p)

1. (.....) Adalet, insani değerlerden biridir.
2. (.....) Adalet ve eşitlik aynı anlama gelmektedir.
3. (.....) Toplumda güven duygusunu geliştiren en önemli unsurlardan biri o toplumda adaleti sağlamaktır.
4. (.....) Toplumda adaletin sağlanması huzursuzluk getirir.
5. (.....) Eşitliğin sağlandığı toplumlarda haksızlıklar azalır.
6. (.....) Yasaların önünde herkes eşittir.
7. (.....) Yasak ve kurallar uygulanırken herkese eşit davranılmayabilir.
8. (.....) Fiziksel özelliklerimiz birbirine benzer.
9. (.....) Kadın ve erkekler eşit haklara sahiptir.
10. (.....) Başkalarının bizden farklı olan özelliklerine saygı duymamıza gerek yoktur.

D. Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarına yazınız. (6p)

1. Özgürlüğün sınırları var mıdır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

2. Fikirlerinize saygı duyulmadığında neler hissedersiniz? Açıklayınız.

.....

.....

.....

3. “Hak ve özgürlüklerimizi başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı duyarak kullanınız.” İfadesini açıklayınız.

.....

.....

.....

E. Aşağıdaki cümleleri, verilen sözcük veya sözcük grubu ile tamamlayınız. (10p)

(adaletin - yasa - eşit - saygı - güven - haksızlıklar - ayrımcılık - farklılık - adalet - eşitlik)

1. Hiç kimseye sahip olduğu özelliklerinden dolayı yapılamaz.
2. Düşünce biçimimiz, inançlarımız, yaşam şeklimiz gibi özelliklerimizle birbirimizden gösteririz.
3. Herkes; dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, din ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde haklara sahiptir.
4. Eşitlik en önemli ölçütlerinden biridir.
5. ile sahip olunan hakların kullanılmasının sağlanmasına eşitlik denir.
6. Birbirimizin farklı özelliklerine göstermeliyiz.
7. Adalet ve eşitliğin sağlandığı toplumlarda duygusu artar.
8. Eşitlik ve adaletin sağlandığı toplumlarda engellenir.
9. Haklıyla haksızı ayırt etmeye ve herkese hakkı olanı vermeye denir.
10. Bedensel ve düşünsel farklılıkları ne olursa olsun, bütün insanlar arasında toplumsal ve siyasal haklar bakımından hiçbir ayırım bulunmaması durumuna denir.

F. Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz. (5p)

1. Aşağıdakilerden hangisi adil bir toplumda insanlarda oluşan duygulardan biridir?

- A) Huzursuzluk B) Güven C) Korku D) Öfke

2. Aşağıdakilerden hangisi insanları birbirinden farklı kılan özelliklerden biri değildir?

- A) Tercihleri B) Düşünüyorsa olması C) Duyguları D) Fikirleri

3. Ailesiyle birlikte uzak bir ülkeye giden Bora, bu ülkede kuralların biraz farklı olduğunu görünce çok şaşırır. Öyle ki ismi “N” ve “K” harfleri ile başlayanlar haftanın her günü parklarda serbestçe oynayabiliyorken diğerleri belirli günlerde oynayabilmektedir. **Bu ülkede kurallarla ilgili aşağıdakilerden hangisini söyleyebiliriz?**

- A) Kurallar herkes için eşit bir şekilde uygulanmaktadır. B) Adaletli bir uygulama söz konusudur.
C) İnsanlar arasında ayırım yapılmaktadır. D) İnsanlar arasında farklılıklara saygı gösterilmektedir.

4. **Aşağıdakilerden hangisinde adil olmayan bir durum söz konusudur?**

- A) Mehmet Bey kendisi ile aynı işi yapan kişiler arasında daha fazla çalıştırılmaktadır.
B) Çetin Bey aynı işi yapan diğer arkadaşlarıyla aynı ücreti almaktadır.
C) Bahar Hanım gerekli şartları taşıdığı için başvurduğu işe alınmıştır.
D) Handan Hanım hastalandığı için hastanede sağlık hizmetinden yararlanmıştır.

5. **Aşağıdakilerden hangisi adil davranan bir insanın özelliği değildir?**

- A) İnsanlar arasında ayrımcılık yapmak.
B) İnsanların haklarına saygı göstermek.
C) Haksızlığa uğradığında gerekli yerlere başvurarak hakkını aramak.
D) İnsanlar arasındaki farklılıklara saygı duymak.

G. **Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarına yazınız. (6p)**

1. **Adaletin olmadığı bir toplumda ne gibi sorunlar ortaya çıkar?**

.....

.....

2. **Adalet ve eşitlik kavramlarını açıklayınız.**

.....

.....

3. **Eşitliğin yasalarla güvence altına alınması niçin önemlidir? Açıklayınız.**

.....

.....

H. **Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız. (10p)**

1. (...) Demokratik bir toplumda insanlar birlikte yaşama kültürüne sahip olmalıdır.
2. (...) Anlaşmazlıklar yaşadığımızda yalnızca kendi hakkımızı gözetmeliyiz.
3. (...) Uzlaşma sürecinde doğru iletişim önemlidir.
4. (...) Kendimizden başkasını ilgilendirmeyen konular da uzlaşma gerektirir.
5. (...) Sorunlarımızı uzlaşma ile çözmezsek yeni sorunlar ortaya çıkabilir.
6. (...) Uzlaşma bir arada yaşama kültürünü geliştirir.
7. (...) Hak ve özgürlüklere saygı duymak anlaşmazlıklara neden olur.
8. (...) Diğer insanlarla yaşadığımız sorunları uzlaşarak çözmeliyiz.
9. (...) Uzlaşma, güven ve saygı ortamını zedeler.
10. (...) Uzlaşma, toplumsal yaşam alanı ile ilgilidir.

İ. **Aşağıdaki cümleleri, verilen sözcük veya sözcük grubu ile tamamlayınız. (5p)**

kanıtlara saygılı kurallar doğal iletişim sorunları

1. Uzlaşma sürecinde insanlar birbirlerine karşı anlayışlı ve olmalıdır.
2. Anlaşmazlıkların yaşamın bir parçası ve olduğu unutulmamalıdır.
3. İnsanlar arasındaki anlaşmazlıkların nedenlerinden biridir.
4. Yasalar, yönetmelikler ve ile düzenlenen durumlar uzlaşma gerektirmez.
5. Uzlaşma sağlayabilmek için kişiler görüşlerini dayandırarak savunmalıdırlar.

J. Aşağıdaki kavramlar ile bu kavramların anlamlarını başlarındaki numaralarla eşleştiriniz. (5p)

1) İletişim 2) Taraf 3) Anlaşmazlık 4) Uzlaş 5) Empati

(.....) Tarafların arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması yoluyla birliğin sağlanması

(.....) Kendisini karşı tarafın yerine koymak ve olaylara onun bakış açısıyla bakmak

(.....) İstekleri, düşünceleri karşıt olan iki kişiden veya iki topluluktan her biri

(.....) Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması

(.....) İki veya daha çok tarafın düşünce ve amaçları arasında ayrılık yaşanması

K. Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz. (6p)

1. Aşağıdakilerden hangisi anlaşmazlıkların çözülmesine olumlu katkı sağlar?

A) Sorunu görmezden gelmek

B) Karşımızdakini dinlememek

C) Empati kurmak

D) Taraflı davranmak

2. Aşağıdakilerden hangisi birlikte yaşam kültürüne sahip bireylerin davranışlarından biri değildir?

A) Uzlaşya açık olur.

B) Empati yaparlar.

C) Ortak kararlara uyarlar.

D) İnatçıdırlar.

3. Aşağıdakilerden hangisi uzlaş sürecine katkı sağlayan unsurlardan değildir?

A) Saygılı olmak

B) Açık fikirli olmak

C) İş birliğine açık olmak

D) Sabit fikirli olmak

4. Aşağıdakilerden hangisinde uzlaşya gerek yoktur?

A) Teneffüste hangi oyunu oynayacağımıza karar verirken

B) Hangi elbiseyi giyeceğimize karar verirken

C) Ailemizle tatilde nereye gideceğimize karar verirken

D) Kardeşimizle ne izleyeceğimize karar verirken

5. Aşağıdaki tutumlardan hangisi uzlaş sürecini desteklemez?

A) Herkesin düşüncelerini özgürce söylemesine fırsat verilmesi

B) Herkesin fikrine saygı duyulması

C) Olaylara yalnızca kendi açısından bakılması

D) Tarafların birbirine hoşgörülü olması

6. Aşağıdaki tanım hangi kavrama aittir?

“Ortaya çıkan anlaşmazlıkların giderilerek sorunun çözülmesi ve birliğin sağlanmasıdır.”

A) Uzlaş

B) Güven

C) Anlayış

D) Dayanışma

L. Aşağıdaki örnek olayı inceleyerek uzlaş gerektiren ve uzlaş gerektirmeyen durumları kutucuklara yazınız. (6p)

4/F sınıfı öğrencileri hep birlikte pikniğe gitmeye karar verirler. Ancak nereye gideceklerine karar veremezler.

Öğretmenleri seçenekleri sunar ve nereye gidecekleri konusundaki kararı öğrencilere bırakır. Büyük bir heyecanla alışveriş listeleri ve görev dağılımı yapılır. Hatta oynanacak oyunlar, yapılacak yarışmalar dahi planlanır. Ancak bir türlü nereye gidecekleri konusunda anlaşmaya varamazlar.

Uzlaş Gerektiren Durumlar

Uzlaş Gerektirmeyen Durumlar

M. Arkadaşımızla yaşadığımız bir sorunu uzlaşarak çözmek için ona bir öneri mektubu yazınız. (6p)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....